

Múltunk kincsei, jelenünk értékei, jövőnk alapjai
A Gönyűi Települési Értéktár bemutatása

2022

Nemzeti értékeink

HELYI KÖZÖSSÉGÜNK OLTALMA ALATT

A Gönyői Települési Értéktár Bizottság 2021-ben alakult és egyedi, kiemelkedő, megőrzésre méltó értékeket gyűjt. Munkáját a hatályos, a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény alapján végzi. A „Hungarikum törvény” fő célja a magyar nemzeti értékek feltérképezése, védelme, megőrzése, ápolása és megismertetése.

A települési értéktárak – így a gönyői is – a nemzeti értékpiramis első lépcsőfokát alkotják.

A Gönyői Települési Értéktár egy, a község területén fellelhető értékeket tartalmazó gyűjtemény, mely folyamatosan bővül.

Tisztelt Olvasó!

Szeretettel ajánlom figyelmébe ezt a kis füzetet, melynek lapjain egy gyűjteményt mutatunk be. Ez a gyűjtemény olyan helyi értékeknek minősített tételeket tartalmaz, melyek egytől-egyig jellegzetesek, példaértékűek, községünk életében jelentős szerepet játszottak, játszanak ma is. Büszkeségünkre egy közülük a Győr-Moson-Sopron Megyei Értéktárat is gazdagítja.

A Gönyúi Települési Értéktár Bizottságban a törekvésünk az, hogy értékeinket felkutassuk, megőrizzük és továbbadjuk az utókor számára. Nem kis feladat, nem kis felelősség ez, de bizom abban, hogy méltón végezzük munkánkat.

Célunk, hogy ez a kiadvány ne csupán egy dokumentációs füzet, hanem a mindennapi életünk része legyen. Ez a falu az otthonunk, ezek az értékek itt vannak körülöttünk, a mindennapi életünk részét képezik. Ebben számítunk minden gönyúi segítségére: tárjuk fel együtt értékeinket, formáljuk közösen az értéktárat, gyönyörködünk kincseinkben és őrizzünk meg minél többet belőlük az utókor, a jövő számára.

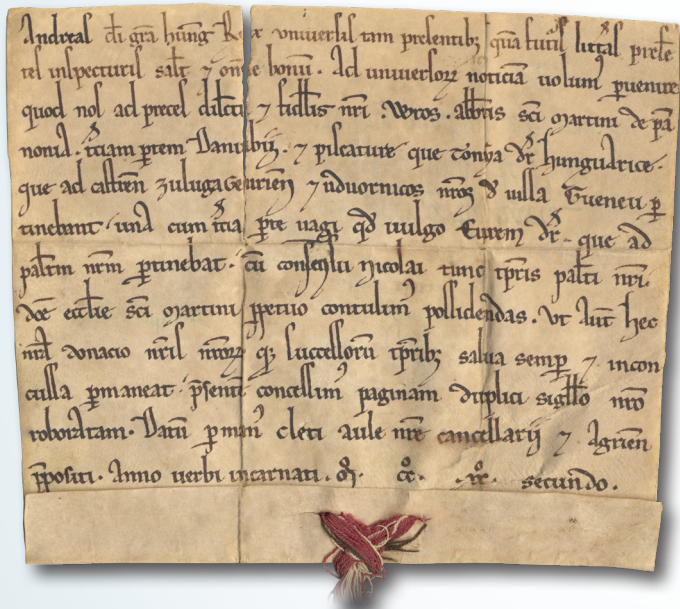
*Major Gábor
polgármester*

GÖNYŰI TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR

- Gönyű első írásos említéséről 1222-ben kiadott oklevél
 - Helyi építészeti értékek
 - Szent Péter és Pál Római Katolikus Templom és a tornyában talált irat
 - Szent Péter és Pál Római Katolikus Templom orgonája
 - Postakocsi Fogadó
 - Széchenyi jégtörő hajó
 - Gönyűi homokvidék természeti értékei
 - Római kori fogadó és Limes-út
 - Halottaskocsi
 - Az egykori Gönyűi Színjátszókör történeti emlékezete
 - Tűzoltókocsi
- Gönyűi keresztjárás hagyománya
 - Gönyűi Hajós Múlt
 - Gróf Esterházy Miklós Móricz elbontott kiskastélyának történelmi emlékezete és dokumentumai
 - Kádár Péter *Csupacsel*, valamint *A madárcsász* című ifjúsági regényei
 - Az egykori győri Ágyúgyár löterének megfigyelőállásai
 - Francia temető
 - Gönyű elnevezésű motoros személyhajó
 - Temetői kápolna
 - Dunai vízállásjelző

Az oklevél

– melyben „Gönyű” első írásos említése található.

Bár településünk már korábban is lakott volt, a Gönyű – ahogy akkoriban írták: Gueneu – helységnévvel egy 1222-ben II. András (más alakváltozatban: Endre) király által kiadott oklevélben találkozhatunk először, melyben a király a pannonhalmi apátságnak adományozza a dunai halászat egyharmad részét.

Az 5. sor végén olvasható Gönyű neve latinul (Gueneu).

„II. András király Uros pannoniai szentmártoni apát kérésére monostorának adja a Tanya nevű dunai halászat harmadát, mely addig a szolgagyőri várnépé és a gönyűi királyi udvarnokoké volt, és az Örvény nevű folyórészlet egyharmadát, mely addig a királyi palotához tartozott.”

Az oklevelet a Pannonhalmi Főapátsági Levéltárban őrzik.

Az oklevél kiadása óta eltelt 800 esztendő. 2022-ben egy egész éven át különböző programokkal, épített emlékekkel és kiadványokkal – mint például jelen, Gönyű értékeivel foglalkozó kiadvánnyal ünnepeljük ezt a szép, kerek évfordulót.

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Helyi építészeti értékek

Szent Péter és Pál Római Katolikus Templom és a toronyban talált irat

A közel 240 éves Szent Péter és Pál Római Katolikus Templom a rendszerváltás után műemléki védetség alá került.

Gróf Esterházy Miklós nádor anyagi támogatásával épült 1785-ben Fellner Jakab építész tervei alapján barokk stílusban és 1795-ben szentelték fel. A templomnak még nem volt tornya, az később került kialakításra, fából ácsolták.

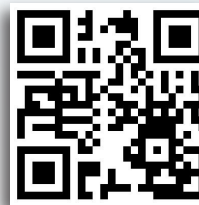
A templom eredeti berendezéséből számos emlék megmaradt, ma is látható. Így a Schmidt József győri mester által készített főoltárkép is, melyen Szent Péter és Szent Pál találkozása látható, ritka jelenség a két apostol együttábrázolása. A főoltárkép két oldalán fából készült királysobrok is ekkor készültek, csakúgy, mint a copf díszítésű szószék és a ma is használatban lévő padsorok. 1849-ben a Dunán Bécs felé haladó löport szállító uszály felrobbant és a templom épülete is megrongálódott. Az 1878-80-as felújítás eredménye a neoklasszicista homlokzat. A bejárat fölé a felújításról megemlékező latin nyelvű tábla került.

A felújítás Esterházy Mór családjának köszönhető. 1879. július 20-án került kereszt és torony a templomra.

A Szent Péter és Pál Római Katolikus Templom restaurálása 2004-től 2009-ig tartott. A torony újjáépítésekor találták meg azt az 1879. július 20-án elhelyezett időkapszulát, melyből egy korabeli irat is előkerült.

Az orgona

Dr. Maróti Gábor plébános nevéhez fűződik az orgona felújítása, mely Pozsgai Veronika alpolgármester, a hívek adománya és Karl Schmiedbauer úr anyagi segítsége nélkül nem valósulhatott volna meg. A Gönyüi Szent Péter és Pál Római Katolikus Templom Op. 1459.sz. RIEGER Orgonája 1908-ból származik, 2017-ben felújította és átépítette a Soproni Orgonaépítő Kkt. Az orgonaszekrény stílusa neobarokk.

A QR-kódok leolvasásával meghallgatható egy 2017-ben készült lemezfelvétel részlete, illetve egy 2022-ben rendezett liturgikus zenei alkalom.

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Postakocsi Fogadó

A Mária Terézia-kori Postakocsi Fogadó Gönyű egyik legszebb helyén, a Duna-parton áll. Építése idején Gönyű település Esterházy Miklós nádor birtoka volt.

A fogadót a korabeli feljegyzések alapján Fellner Jakab, Esterházy Károly püspök építészete építette 1759 és 1769 között. Egy 1786-os leírás alapján: „Gönyű egy nagy magyar falu Győrtől nem messze, a Duna partján. Néhány éve egy nagyszabású vendégfogadó épült kőből, melynek hosszában 16, szélességében 8 ablaka van. A vízen elhaladók számára gyönyörű látványt nyújt.”

A gönyői fogadó kétszáz éven át az állam tulajdonában volt. A huszadik század közepétől nem sok mindent tudtak kezdeni vele. Tantermeket alakítottak ki benne, szolgált kovácsműhelyként és tejcsarnokként is. 1962-ben a gönyői, majd a vele egyesülő győrszentiváni TSZ vette birtokba. Napjainkban magántulajdon részét képezi.

Széchenyi jégtörő hajó

Magyarország legnagyobb jégtörő hajója, mely az Óbudai Hajógyárban készült 1988-ban. Tipusa „ikerdöngölős jégtörő-vontató” hajó.

2012-ben került az ÉDUVIZIG vállalat állományába, állandó „lakhelye” a gönyői kikötő lett. Személyzete állandó és gönyői hajósok szolgálnak rajta. Kapitánya (és mindenese) a szintén gönyői Csabán István.

A Széchenyi nem csak jégtörésre, de vontatásra is alkalmas. Rövid ideig tart (ha egyáltalán befagynak a folyók) a jégtörés szezonja, ezért már a tervezésekor gondoltak arra, hogy másra is lehessen majd használni a hajót.

Békeidőben a hajó személyzetének feladata a melegen tartás és karbantartás. Havonta egyszer beindítják a motorokat.

A hajó engedéllyel látogatható. Ilyenkor a kapitány szívesen végigkalauzolja a vendégeket és megmutatja az óriási méretekkel rendelkező monstrumot.

Néhány adat a 2000 lóerős monumentális hajóról:

Hossza: 40,5m

Szélessége: 9,33 m

Fogyasztása: 300l/ó

Személyzet: min. 6 fő, jégtörésnél 10-12 fő

Gönyüi homokvidék természeti értékei

A terület Győrtől keletre fekszik a még aktív katonai kiképző hely területén. Kiterjedése mintegy 2880,9 ha. A terület státusza a Natura 2000 hálózaton belül „Különleges Természetmegőrzési Terület”.

A homokvidéket alapvetően katonai gyakorlótérként használták, aminek köszönhetően fennmaradhattak ezen területek, s elkerülték a környező területeket sújtó beszántást és beépítést. A legtöbb helyről eltávolították az egykori katonai objektumokat, de egy-két bunkerrel azért még találkozhatunk a környéken, amitől csak még érdekesebb és változatosabb lesz a terület.

Az egyik leglátványosabb helyszín a környék egyetlen állandó vizes élőhelye, egy náddal sűrűn borított tó, ahol a tarajos gőtétől kezdve a vöröshasú unkan keresztül a barna rétihéjáig számos faj megtelepedett, nem is beszélve a partfalban fészkelő partifecskékről és gyurgyalagokról.

Változatos növényvilágáról is méltán híres a terület, megtalálható itt többek között a tavaszi hérics, budai imola, kései gyikpohár is. A kisalföldi meszes homokpusztán 14 faja él a különleges életmódú hazai orchideáknak, vagy más néven kosborféléknek. Megtalálható itt az agár sisakoskosbor, fehér madársisak és hússzínű ujjaskosbor is.

Egy biztos, az ide látogató minden évszakban különleges, védett növényeket, állatokat kaphat lencsevégre.

Római kori fogadó és Limes-út

A Római Birodalom határvonala a Duna vonalában futott, a Duna képezte a határt. Gönyű térsége még a rómaiakhoz tartozott, a folyó másik oldalán pedig már a germán törzsek laktak, ezért a rómaiak a Duna vonalát katonailag megerősítették. A katonai létesítményeket egy kavicsozott út, a limes kötötte össze, amely Pannonia provincia egyik legfontosabb útvonala lett.

Ilyen lehetett a Gönyűtől nyugatra, a mai Uniper erőmű szomszédságában 2007-ben feltárt útállomás is.

Bár az épület a limes mentén, katonai területen állt, inkább az útállomások sorába tudjuk illeszteni, azaz elsősorban a hírnökök és futárok által használt állami postaszolgálat egyik eleme lehetett.

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG

Halottaskocsi

A képen látható halottaskocsival szállították az otthon elhunytakat a háztól a temetőbe. A koporsó mellé kerültek a család koszorúi.

Az elmondások szerint a kocsi falai üvegből voltak, tetején bádoggal koporsótetőt formáló borítás volt, a hátulján egy kisméretű, álló kereszttel. A kocsit feketére festették és lakkolták a felületét. Oldalát fából faragott, ezüst színűre festett, pálmaleveleket formáló díszítés borította. Belülre, a kocsi tetejéről kb. 20 cm-es fekete, hullámos drapériát függesztettek, melynek alját ezüst színű rojtos szegély díszítette.

Jelenleg felújítás előtt áll, későbbiekben megtekinthetővé válik a nagyközönség számára.

Az egykori Gönyői Színjátszókör

Már az 1930-as években is működött színjátszókör Gönyűn, tagjainak száma az évek folyamán változott, 14-20 fő között mozgott.

Az évek során játszott színdarabok többek között a következők voltak: Piros bugyelláris, A falu jegyzője, Sári bíró, A pénz nem minden, Szabin nők elrablása, Szabad szél, Cigány, Bástya sétány.

A főszerepeket mindig kettős szereposztás szerint játszották. (A színdarabokat Torma Károlyné Gyurics Sári rendezte. Sűgók voltak: Gyurics Vince és Gmeindl István.)

Az előadások megrendezésére szombaton este, illetve vasárnap délután és este került sor. Minden előadás teltházas volt, még az ablakban is ültek emberek. A közönség minden esetben nagy ovációval, vastappsal köszönte meg a „színészek” játékát.

A színjátszókör tagjai gyakran vendégeskedtek a környékbeli falvakban is előadásaikkal. Egy alkalommal Györszentivánon a színjátszó csoportok versenyén első díjat nyert a gönyői csapat, a jutalom egy jó állapotú, használt zongora volt.

A fellépők kedvtelésből játszottak, a jegyek árából befolyt összegből az iskola bővítésére került sor.

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG

Tűzoltókocsi

Az 1920-as évek végén, 1930-as évek elején gyártották ezt a korábban két ló vontatású tűzoltókocsit. Tartályában nagyjából 400 liter víz kapott helyet, szivattyújának működtetéséhez, hajtásához több ember erejére is szükség volt. A tűzoltókocsi jelenleg felújítás alatt áll. A tervek szerint, egyszer elfoglalhatja helyét a falu egyik központi helyén a Tűzoltószertár előtt, ezzel is emléket állítva az 1990-es évek elején megszűnt Önkéntes Tűzoltó Egyesületnek.

Az egyesület tagjának lenni megtiszteltetés volt. Tagjai rendszeresen, általában vasárnaponként gyakoroltak, a kézi hajtású kocsifecskendők és szivattyúk működtetése, üzemeltetése többemeres feladat volt és nagy fizikai igénybevétellel járt.

Fennállásuk alatt oltottak szalmabálákat, erdei tüzeket és családi házaknál keletkezett kisebb tüzeket is, valamint évente részt vettek tűzoltóversenyeken is, ahol jól teljesített az egyesület.

Gönyüi keresztjárás hagyománya

Régebben, a húsvétot megelőző nagyhéten élt egy szokás Gönyűn: a Keresztút vagy másnéven a Keresztjárás.

Nagycsütörtökön, az utolsó vacsorára és Jézus Gecsemáné-kertben történt elfogatásának estéjére virrasztással és imádsággal emlékezve zajlottak a „keresztjáró” körmenetek - megtartásukra az 1950-es években még egészen biztosan sor került.

A kiindulási pont a katolikus templom volt, ahol este 9-kor gyülekeztek a hívek (főleg az asszonyok), a menet pedig 3 keresztet is érintett, melyek mindegyikénél gyertyát gyújtottak és imádkoztak:

Az első, a Kossuth Lajos utca és a Rákóczi utca találkozásánál található kereszt (az 1913-ban állított ún. Kisdönyüi kereszt) volt, majd második állomásként a Kossuth Lajos és Kikötő utca sarkán álló kereszt (az 1898-ban állított, ún. Alsó kereszt) következett, s ezt követte a temetőben álló nagy kereszt.

A keresztút éjfél körül ért véget, s ahogy kiindulópontjaként, úgy végső állomásaként is a katolikus templom szolgált.

Gönyői Hajós Múlt

Gönyű fejlődése egybefonódott a hajózással. A hajós múlt gyökerei a lóvontatta hajókig nyúlnak vissza, amikor a község lakói jövedelmük kiegészítéseként lovak segítségével vontatták fel az uszályokat Győrbe. Az 1830-as években elindult gőzhajózás jelentős változást hozott a falu életébe, hajókiszolgáló bázist hoztak létre a mai Horgásztanya alatt. A gőzhajók megálltak „szemelni”, azaz szemet felvenni, és legtöbbször gönyői uszálykalauzt vettek fel a biztonságos hajózás érdekében. Hajósdinasztiák is alakultak, a mesterség apáról fiúra szállt. A nagy hajóforgalom miatti pezsgő élet az 1950-es évekig tartott, amikor a hajóállomást Komáromba helyezték át, ezzel a falu központi szerepe megszűnt. A gönyői hajósmúlt és a hajósok hírneve azonban máig él.

2020-ban a Gönyői Hajós Múlt felvételt nyert a Győr-Moson-Sopron Megyei Értéktárba. „Megyerikum” lett az a hajós múlt, mely felöleli a hajózással kapcsolatos hagyományaink egészét: a hajósmisét, az elhunyt hajósok emlékművénél történő tiszteletadást, a Duna koszorúzását, a Hajósbálok hagyományát, a Duna napot, valamint az „Élet a Duna partján” nevet viselő hajóskiállítás is.

A gönyői hajós múlt és az ehhez kapcsolódó hagyományok olyan közösségi erőt képviselnek, melyek nagy mértékben erősítik az összetartozás érzését a községben lakók és az elszármazottak között. A hajós szellemiség életvezetési minőséget is jelent, meg nem alkuvó elhivatottságot, egymás iránti elkötelezettséget és a munka szeretetét, ami példaként szolgálhat a ma itt élő lakosság és a fiatalok számára is.

Kastély

Az Esterházy grófi család késő barokk stílusú kúriáját az 1782-84-ben készített I. katonai felmérés térképén még nem tüntették fel, az 1840-45-ös II. katonai felmérés térképén jelölték először. A napóleoni háborúk idején, 1809-ben a kismegyeri csata után a francia csapatok Gönyűnél táboroztak, ekkor a tisztek szállása a kúriában volt. Építése 1784 és 1808 közé tehető.

A kúria a II. világháborúig az Esterházy család tulajdonában állt, az Esterházy kastélyban a II. világháború alatt oroszok laktak. A kastély alatti pincében tárolták a győri vasgyár értékes gépeit, szerszámait, a bombázástól félve. Az oroszok kivonulása után lakók voltak a kastélyban. A háború után a főépületet a hozzá tartozó épületegyüttessel államosították, majd termelőszövetkezeti kezelésbe adták. Később, mikor a kastély és a cselédlakások kiürültek, lebontották az épületet és tégláit széthordták a gönyűiek. Állítólag mezőgazdasági épületek és sok lakóház is épült belőle. Az épület mögött elterülő parkot kiirtották. A kúriához tartozó régi vendégfogadó épülete, az egykori istállók és a kocsiszínek napjainkban is állnak.

Csupacsel és A madárcsős

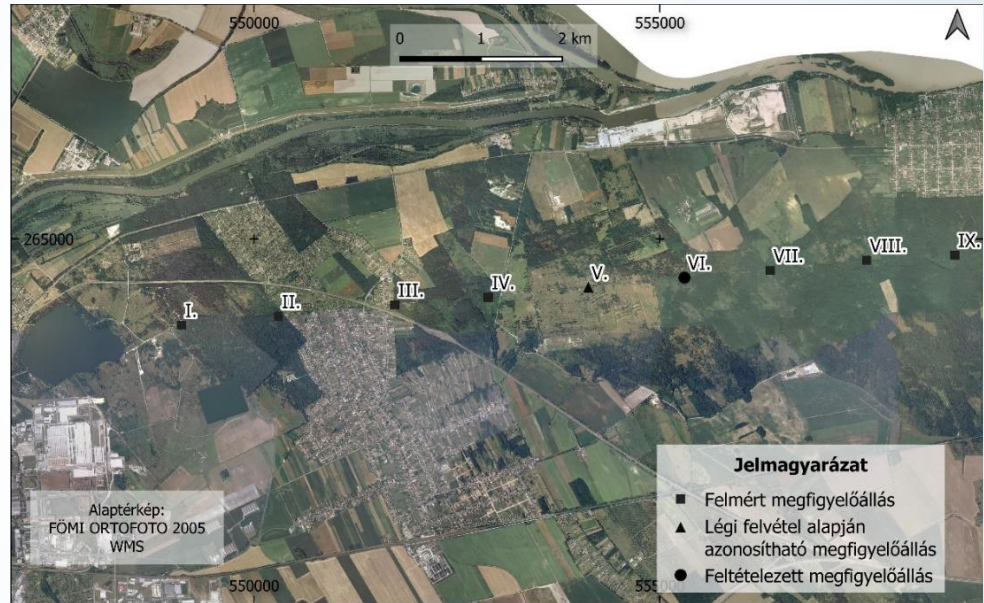

Kádár Péter remekbe szabott ifjúsági regényei egyfajta kortörténeti dokumentumok, lenyomatok, sőt, valódi térképek is Gönyű közelmúltbeli életéhez. Az idősebb korosztály oldalanként kiálthat fel olvasás közben, hogy "Tényleg, ezt már szinte el is felejtettem!", miközben a fiatalabbak megismerhetik, hogy miként is telt szüleik, esetleg nagyszüleik gyerekkora ettől a Dunától és erdőktől ölelt csodás faluban. Kádár Péter íróról pedig talán mindent elmond a Csupacsel című könyv utószavának eleje: „Aki idáig eljutott a könyvben, arról azt hiszem, nyugodtan elmondhatom, hogy a barátom.” Ezt a barátságot pedig bizony érdemes megkötni és elolvasni – többek között – a Csupacsel és A madárcsős című kalandregényeket.

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Dekungok

A győri ipar fejlődésében a hadiipar is nagy szerepet játszott. Az Ágyúgyár és a hozzá tartozó, korszerű lötér létesítéséről 1913-ban döntöttek. (Emlékét a győrszentiváni Lötér utca is őrzi.) Az elkészült ágyúk belövéséhez használt lötérhez keskeny nyomtávú vasút került kialakításra. Ezen a vasúton szállították ki a megfigyelést végző személyeket a bunkerekbe (Dekungok), ahonnan a városból kilőtt lövedékek pontos röppályáját, becsapódási helyét figyelték.

A lötér területén napjainkban a győri AUDI gyár, a Magyar Honvédség és a Kisalföldi Erdőgazdasági Zrt. egyszerre osztozik. A Magyar Honvédség gyakorló területén az ágyúgyári lötér több objektuma elpusztult a XX. század második felében, ugyanakkor néhány közülük ma is látható.

Francia temető

A vélhetően újkori temetőt Sikor Ferenc főjegyző szőlője aláforgatása során találta 1926-27 során.

A néphagyomány szerint, a temetőben a napóleoni háborúk idején, az 1809-es kismegyeri csata után Gönyűn táborozó, a háborús események következtében elhalálozott francia tisztek nyugszanak. Ezt a korabeli események is megerősíteni látszanak.

A napóleoni háborúk során a fekvése miatt fontos Gönyűn, a híres postakocsi-állomáson I. Ferenc császár és király is eltöltött egy éjszakát (itt tartózkodása alatt nemesítésre is jutott az idejéből). A visszavonuló császári hadsereg nyomában érkező francia sereg itt vert tábort, a francia tisztek az Esterházy-kastélyban, azaz a korábban említett posta- és vendégfogadó épületben szállásolták el magukat.

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG

Gönyű hajó

A „Moszkva” típusú (R-51 és R-51E) személyhajókat nagy példányszámban gyártották a Szovjetunióban 1969-től a '90-es évekig és széles körben exportálták. A típus fejlesztése, illetve tervezése 1965. szeptember 27-én indult.

A „Moszkva” típust, ahogy eredetileg a MAHART hajókat is, 2 db 3D6H-150 típusú egyenként 150 lóerő teljesítményű diesel főmotorok hajtják. A MAHART hajókba később Rába főmotorok kerültek beépítésre, melyeket az elmúlt években - az Ister-Granum és Hullám kivételével - Cummins főgépekre cseréltek.

A típus hajóteste 5mm vastagságú acélból (VMSZt.3psz), míg a felépítménye 3-4mm vastagságú alumínium ötvözetből készült. A típus vízkiszorítása 93-101,5 tonna, utasbefogadó képessége 243 fő, utazósebessége 23-24 km/h.

A GÖNYŰ elnevezésű hajó jelenleg rendezvényhajóként üzemel Budapesten, a MAHART Passnave üzemeltetésében, bárki számára bérelhető.

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Temetői kápolna

Az 1856-os kataszteri térkép szerint a kápolna ekkor még nem állt, stílusjegyei alapján építése a XIX. század második felére tehető.

A kápolna téglalap alaprajzú, félköríves szentélye délre tájolt. Az északi homlokzat fölött négyzet alaprajzú torony emelkedik, a harangszint mind a négy oldalán egy-egy lamellás ablak nyílik.

Az épület nyeregtetős, a szentélyt kúp alakú tető fedi, a tetőfedés a hajón és a torony gúla alakú sisakján cserép, a szentély felett fémlemez.

A bejárat az északi oldalon helyezkedik el, félköríves, kőkeretes kapuval. A kőkeret zárókövén 1863-as évszám olvasható, nagy valószínűséggel ez a kápolna építésének pontos dátuma. A kapu fölött háromszög alakú párkány. A főhomlokzatot két oldalt pilaszterek keretezik, hangsúlyos, meredek timpanonnal záródó koronázópárkány zárja le. A párkány a teljes épületen körbe fut. Az oldalhomlokzatokon két-két csúcsíves záródású ablak található.

A belsőben a szentélyt a hajótól vállpárkányról induló kosáríves diadalív választja el, a tagolatlan falak fehérre meszeltek, a padló téglából készült. A teret két szakaszos csehsüveg-boltozat fedi. A térben a temetőkápolna-funkcióhoz tartozó liturgikus berendezések vannak: feszület, szembemiséző oltár, egy pad, gyertyatartók, a falon képek. A diadalív keleti pillérének tükrét a Lingauer család, a nyugatit Leeb József és hozzátartozóinak vörös márvány sírköve díszíti. A bejáratnál kő szenteltvíz-tartó.

A kápolnához a XXI. század elején fa szerkezetű, egyszerű nyeregtetővel fedett nyitott előteret építettek hozzá, környezetét szürke színű, téglány formájú térkövel burkolták.

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Vízállásjelző

A felépítmény a Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területén található és az ő tulajdonuk, létesítési idejéről sajnos nem áll rendelkezésre információ.

A magyar Duna-szakaszon, a Szigetközben Pozsony és Gönyű között 33 gázlót tartanak számon. Ezek állandóan mozgásban vannak a hordalékviszonyoknak köszönhetően. Felszámolásuk nem lehetséges, ezért építette meg a bösi erőművet Szlovákia. Gönyű és Budapest között további 17 gázló van, köztük a dömösi sziklapad és a nagymarosi „zuhatag”, amelyek veszélyeztetik a hajókat - itt ugyanis a sziklákon léket is kaphatnak, míg egy síkvízi homokpadon legfeljebb fennakadnak.

A gázlók adatait ma már naponta frissítik a hajózás érdekében a hydroinfo.hu honlapon.

Ilyenkor megadják a gázlók helyét (fkm), hosszát, a hajóút szélességét, a vízmélység napi adatait, a vízhozamot. Amíg a tábla funkcionált, ezekről is informálta az erre hajózókat.

Gönyű község hajós múltjának ikonikus tárgyi emléke ez a tábla. A biztonságos hajós közlekedést szolgálta, de mára a technikai fejlődés következtében, funkcióját elvesztette.

Gönyűn történt...

Történetek, visszaemlékezések Gönyűről,
melyek a Gönyői Honismereti Egylet
történetíró pályázati felhívására érkeztek

„GÖNYŰN TÖRTÉNT...”

Gönyüi disznóölés 1955-ben

Január van. Szombat, hajnali fél öt. Kint az udvaron még sötét van, csak a vastag a hó világít. Vígan pattog a gyújtós az üstben, főszerepet kap a padláson előző disznóölés óta nem használt nagy fazék, a tűzhelyen melegszik, bugyog a forrázáshoz odakészített víz. A lakást finom fokhagyma, majoránna, babérlevél, kömény és több más fűszer átható illata lengi be. A gyerekeket ma semmi sem tartja benn a puha, meleg ágyban, kíváncsian leskelődnek ki a konyhából az előkészített hozzávalók és edények sűrűjében.

Csikorog az ajtó, érkezik a kedves távoli rokon, Sátor Imre bácsi, a böllér. Akkurátusan előkészíti bárdjait, késeit, fenőit, más disznóvágó szerszámaikat, kötényt köt, elfogyasztja a részére elkészített boros teát. Ölés előtt mást sohasem iszik. Itt vannak már a szomszédságból meg a rokonságból a férfielemek, akik majd lefogják az állatot. A ház népe nagy izgalomban van, a jó féleven át dédelgetett jószág földi pályafutása hamarosan véget ér. Kell egy kupica törköly a bátorsághoz – még az asszonyoknak is. Nagymama és Soós Juliska néni kukoricával csalogatják szegény állatot, s az nem is sejtí, hogy ez alkalommal csapdába csalják. Egy-két perc, néhány jól célzott mozdulat, „malacvisítás”, s már csorog is a „vájdlingba” szeletelt zsemlyekockákra a szegény pára vére, nagyanyám pedig hálát ad az Istenkének, hogy már túl is vannak az öldöklés nehéz feladatán.

Imre bácsi szalmával perzsel – akkor van igazán jó íze fülnek, faroknak, bőrkének. Az egész környéket az égett bőr jellegzetes szaga járja át. Egyenletesen kell a tűznek égnie, hogy sehol ne legyen fekete a bőr. Elő van már készítve a forrázó teknő, melyet a házaló teknővájóktól direkt e célra vásároltak. Ha a perzselés, a kaparás és a forrázás jól sikerül, Imre bácsi meg is kóstolja a nyers bőrkét, s megállapítja, hogy az állatot tisztességesen etették. Mestersége szerint hentes, ért a szakmájához.

Ezalatt az asszonyok – nagyanyám, édesanyám meg a rokonságból, szomszédságból érkezett női segítség – tiszta helyet készítenek a kamrában, a hasításhoz. Mindenki kíváncsian várja, milyen lesz a hús, a zsírszalonna minősége. Húsféle az utóbbi időben ritkán került az asztalra, a tavalyi zsír már rég elfogyott, amit a boltban lehetett kapni, legtöbbször bélzsír, sokszor szagos volt. Nagy becsülete volt a tyúkszírnak, azt váltja most majd fel a friss, finom disznózsír.

Hamarosan gyorsan, szakszerűen folyik a sertés darabolása. Nem könnyű a munka, az emelgetés, a forgatás erőt kíván. Szaporodik a húsféle, a zsiradék, ilyenkor elkel egy pohárka jó bor. Édesapám ez alkalomra Soltvadkertről, Frittmann Imrétől hozatott fehéret egy kishordóval, de a tartalma lehet, hogy eltart még füstölés utánig is.

Az asszony nép alig várja a levesbe való húst, csontot, aprólékot. Közben válogatják a burizst, pírítják a hagymát, tisztítják a zöldséget. Sajnos, ebben az évben is csak burizs kerül rizs helyett a hurkába, a zsemlyét is csak nagy utánajárás után sikerült

Győrből meghozatni. Nagyanyám éppen azt magyarázza valakinek, hogy aki a hurkát kitalálta, vagy nagyon takarékos, vagy nagyon okos volt. Az ugyanis felveszi a szegény jószág valamennyi porcikáját, nem vész kárba semmi. A bontóasztalon meg az edényekbe, részeiben hever már a sertés, a kondérban forr az abalé.

Nagyanyám igazi szakértője a béltisztításnak. Ez bizony nem olyan kellemes, élvezetes, de annál nagyobb figyelmet igénylő feladat. Só, ecet, timsó, sok-sok meleg víz – nagyon sokszor kell a belet átmosni, hogy teljesen tiszta legyen. Ha a bél vagy a bendő „bűdös” lenne, nagy szegény lenne a háziakra nézve.

Bent, a konyhában sül a pecsenye, lassan forr a húsleves. A gyerekek már alig várják a jóízű lét, amelynél ízletesebbet egész év során nem lehet főzni. A savanyú káposzta finom aromája nagyszerűen harmonizál a fűszeres húсок ízével. Egy óra körül aztán mindenki az asztalhoz ül. Édesanyám elmondja az asztali áldást, hálát adva azért, hogy ismét kirendelte a család számára egy időre a húsadagot. Ízlik a leves, a sült hús, a krumplipüré, az erre az alkalomra eltett uborka, jólesik ebédkor egy-egy pohár bor is. Jut ízes falat még a szomszédék Buksi kutyájának is.

Ebéd után kezdődik a hurka és a kolbász készítése. Nagyanyám és Imre bácsi sűrűn kóstolgatják a tölteléket. Nagy kincs a fűszer, nehezen lehetett hozzájutni. Készül a kolbász, a véres, a májas, a zsemlyés hurka. Édesapám válogatja a „bélt”, Imre bácsi lassan, óvatosan nyomja hasával a töltőt, hogy a töltelék ki ne bújjanak, szép, egyenletes szálúak legyenek. Telik a bendő is, azaz belekerül a töltelékféle a disznósajtba, az pedig a kondérba. Nagy figyelem szükséges az üst felfűtéséhez, nehogy valamelyik darab kiszakadjon, hisz akkor kárba vész a sok munka és alapanyag.

Közben az asszonyok nekiállnak a zsirszalonna előkészítéséhez. Egyenletesre kell ám vágni, nehogy az egyik tepertő sültebb, a másik nyersebb maradjon! Válogatják a hájat, amelyből majd porhanyós hájas tészta készül. Ha a hurka, kolbász elkészült, készítenek belőle sütésre az esti vacsorához.

A férfiak sózzák a húst, tisztítják a sózó teknőt. Ebbe teszik a füstre valót, amelyet – ha jó hó lesz –, édesapám szánkóval húz majd el a füstölőbe, a rokonokhoz.

Hamar elérkezik a kora délután. Imre bácsi dolga végeztével elbúcsúzik, nem vár, siet haza a családjához, hét fiához. Holnap új helyen folytatja mesterségét, alig várja, hogy pihenhessen. Nagyanyám már elkészítette számára a kóstolót.

A vacsora előtt kisült a tepertő is. A jelenlevők megsaccolják, hogy mennyi hús, mennyi zsir lett, bevált-e az idei jószág, kifizetődött-e az egész évi munka. Estére rendnek kell lenni, mert a vacsorára kedves vendég is érkezik, a plébános úr, aki elfogadta a meghívást. Közös imával hálát adnak a jó Istennek, amiért az idén is megérték ezt a fontos eseményt. Megköszönik, hogy a nap baj és baleset nélkül múlt el. Egy-egy pohárka borral koccintanak is egyet a nagy szerencsére, s jóízűen beszélgetnek még egy félórásckát.

Amikor aztán már mindenki lefeküdni készül, nagyanyám nagy gondossággal még előkészíti a tányérokat és a ropogósra vasalt konyharuhákat, belekoti a rokonoknak és kedves ismerősöknek szánt kóstolót, melyet szüleim reggel majd elvisznek a címzetteknek. Ha Isten is úgy akarja, lesz mit enni – talán egészen márciusig.

Gönczöl Lászlóné Rejtő M. Kornélia (2013)

„GÖNYŰN TÖRTÉNT...”

Egyszer volt...

Mostanában gyakran elmerengek a múlton.

A minap tettem egy képzeletbeli sétát a sok-sok évvel ezelőtti Gönyű Kossuth utcáján. Felidéztem milyen üzletek, vendéglők sorakoztak az akkor pezsgő Gönyűn, melyik házban ki lakott...?

Győr felől indultam. Héjja Kálmánné vegyes boltját láttam meg először. Kicsit odébb Till Ernő bácsi állt a szatócsboltja ajtajában (ott, ahol most a Madárösvény bejárata van). A cukorkától a méteráruig minden kapható volt nála. A Homok utca (ma Rákóczi F.) és a Kossuth utca sarkán volt a Kollárszky-féle orvosi rendelő. Aztán ahogy elhagytam a Petőfi utcát, feltűnik a Csendőrlaktanya épülete, mely később óvoda és kisiskola is volt. Mellette magasodik szép kis templomunk. Tovább haladva az Iskola utcáig jutok (ma Bem József utca), ahol a sarkon áll az Iskola. A macskaköves út kanyarulatában már látszik a Postakocsi állomás. Itt Mária Terézia idején lovakat lehetett váltani, meg lehetett pihenni Bécs vagy éppen Pest felé menet/jövet. S innen már látszik a Duna is! Ahol most a Hajóárboc áll, volt a Folyamhatárőrök őrszobája kémlelő nyílással. Az út túlsó oldalán található a Községháza (ma Polgármesteri Hivatal, de volt Tanácsháza is). Mellette, de az úttól beljebb látszik a Márffy villa. A szomszéd házban Jandl Oszkár cipész műhelye. Innen már látom a Magyary házat (a mostani Egészségház épülete) melyben orvosi rendelő (is) működött.

Mielőtt elérnék a Temető utcáig (ma Deák F. köz) feltűnik Kurdi István szabómester vegyeskereskedése. Mellette Király Józsefné üzlete, melyre az volt kiírva: „Égetett szeszes italok zárt palackokban történő árusítása”. Szinte alig lépek párat, már látni is Takács József vegyeskereskedését, ahol többek között kimérve petróleumot is lehetett kapni! Szemben Singer Mór vegyeskereskedése állt (a mai Sirály helyén). Mellette Régensburger Károly lakatosműhelye és kerékpárkölcsonőze működött. (Karcsi bácsit éjjel is felzörgethették a véneki hajósok, ha – miután kikötött Gönyűn a hajójuk – biciklit akartak kölcsön venni, hogy mihamarabb haza érjenek). Az utca ezen oldalán található Timár Béla 1. számú hentes üzlete, mellette pedig Régensburger János hadirokkant dohány árudája.

A „Ré”-hez közeledve található Kovács György darálója és szikvíz üzeme. Mellette pedig Németh Lajos hentesüzlete állt, mely később Plaszkonka Lajos és felesége fodrász üzletének adott otthont.

A Temető utca és Kossuth L. utca sarkán állt a Tűzoltó szertár, mely mögött községi hidmérleg volt.

A mai Posta épületének helyén „Nemes Samu húscsarnoka” helyezkedett el. A vele szembeni ház első traktusában Erős György vegyeskereskedése, hátul az udvarban Erős Imre lakatos üzeme működött.

(Imre bácsi készítette a templom kovácsolt vas kapuját). Közvetlen mellette virágzott „Király János központi vendéglője”. Szárnyas bejárati ajtaja az utcára nyílt, hátul az udvarban, a ház folytatásában volt a falu Kultúrháza. (Sok bálnak, lakodalomnak, iskolai ünnepségnek adott otthont).

Innen két házzal odébb Radics Gyula hentes és mészáros üzlete található. Majdnem vele szemben áll az akkori Postahivatal, ahol Töke bácsi volt a postamester. Ahogy haladok tovább, elérkezem Borostyán Mihály szikvízüzeméhez (a volt Mozi, később Admirál épülete előtti ház). Borostyán bácsi lovaskocsival szállította házhoz a farekeszekben zötyögő szodát. Mellette jól menő, népszerű hely volt Bognár Rudolf étterme a „Vendéglő az Arany Hajóhoz”. Az épület hátsó felében működött a Mozi. Csütörtökön és vasárnap volt filmvetítés. Csütörtökön egy jeggyel ketten is bemehettek! A gyerekjegy 20 fillérbe került!!!

A Bognár kocsmával majdnem szemben látható Pesti Gyuláné vegyeskereskedése, akinek a férje volt a községi bíró. A Kossuth utca ezen oldalán a Kikötő utca felé haladva egyszer csak feltűnik egy részánér jelzettel háza, melyben Simon Géza „Úri és hölgyfodrász” tevékenykedett. Kissé lejjebb a Kossuth és Kikötő utca sarkán is egy vendéglőt találok. Láng Gábor és Gizella vendéglőjét, melyben Sulyok Mátyás volt a csapos és emiatt Sulyok kocsmaként emlegették.

De forduljunk csak vissza egy pillanatra a Mozi felé! Onnan a Kikötő utca felé haladva találjuk Bankó Gyula sütödéjét. Mellette Mura Dezsóné dohányárudája, melyet Mari néni hadirokkant jogon működtetett.

El is érkeztem a „Kutyaszoritóig”, ahol kissé beljebb az utcában lakott Kacsod Rudolf cipész és foltozósusztér illetve Szakács János patkoló és kocsíkovács mester.

Bekanyarodva a Kikötő utcába a bal oldalon a sarki Láng kocsmá mellett Gál József fodrász, majd később Csukás János fodrászata hívogatta a szépülni vágyókat. Mellette Hencz Ferenc suszterműhelyéből hallatszott ki a kalapálás. Odébb Kurdi István vegyeskereskedése csábította a vevőket. Majd ismét egy hentesbolt: Kovács Istváné. A Dunához közeledve Ott János vegyeskereskedése látható. (Itt működött később Hangyál Bözsi néni trafikja, majd még később vízi rendőrség lett). A Kikötő utca ezen oldalán a Dunához egész közel állt a Gyurics kocsmá, özv. Gyurics Pálné Irma néni vendéglője.

Ahol a vízjelző tábla van most, ott állt a „Baróti bódé”, vegyeskereskedés mely először fából készült, majd később feljebb téglá épületben működött. A Dunát a hátam mögött hagyva visszafelé ballagok az utcában. A bal oldalon található Singerék kereskedése. Tovább, felfelé haladva Pongráczék tejszarnokát látom, majd Timár Béla 2. számú hentes üzletét, mely később Farkas és Bajcsy szabóműhely lett.

Képzeltbeli sétám itt véget ért. Sok, kellemes emlék idéződött fel Bennem!

Én így emlékeztem...

Elmesélte: id. Écsi Antal (2021)

„GÖNYŰN TÖRTÉNT...”

Ladikázás a Dunán

Még az 1930-as évek végén történt, hogy dr. Márffy Ede közgazdász főiskolai tanár gazdaság vezetője, Kiss Ilona megegyezett néhány teknővájó cigány szakemberrel, 2-3 öreg nyárfa kivágása ügyében. A teknővájó cigányok disznófürdő teknőt akartak készíteni. Az árban úgy egyeztek meg, hogy felesben osztják el a bevételt. A teknővájó cigányok - akik úgy keveredtek ide valahonnan Gönyűre - a megegyezés után a fákat kivágták és a teknő hosszának megfelelően szétfűrészelték. Majd ezeket a rönköket hosszában megfelezték. Már egy-egy ilyen darabból láthatták, mi készülhet majd belőle, mire alkalmas a fa. A vállmagasságból lesújtó fejszékük oly pontosan esett a rönkre, hogy a két oldalon csak a szükséges vastagságú fal maradt meg belőle. Az átmenet a két végén már nem egyenes vonalban, hanem körívben lett kialakítva. Ami feltűnő volt ebben a munkában, hogy a balta csapások oly pontosan követték egymást, mintha csak egy gyufaszálat kellett volna hosszában megfeleznit! A másik sajátossága ennek a szakmának, az a fejsze két oldalán látszott. A fával való gyakori érintkezéstől tükörfényességet nyertek. Ilyet más fejszénél, baltánál az ember nem észlelhet. A teknő hasából kikerült fát nem vetették tűzre, hanem kisebb edények készültek belőle. Az ilyen kisebb edény jó lett pl. kenyérgyúró tálnak. Az ebből kimaradt főlősleg fa adott lehetőséget lisztlapátnak meg még sókanálnak is. A teknő külső felületének végső munkáját vonókéssel fejezték be. A következő lépés, - hogy pénz is álljon a házhoz, - beszállították a portékát Győrbe a vásárra. Amikor megtörtént az eladás, következett az elszámolás és az áldomás. A hajóállomásra vezető utca végén állt a Gyurics-féle vendéglő. A tárt ajtónál kihallatszott a muzsikaszó, meg a dínom-dánom. Nekünk is volt még 'a régi háznál' az akkori Fő utcán egy ilyen teknőnk. A pincében tartottuk, így soha nem tudott teljesen kiszáradni. 1944 nyarán, amikor a gyerekeknek sok idejük volt játszani, főleg a Dunában úszkálni, eszünkbe jutott ez a bizonyos disznófürdőstő teknő, ami kiválóan szolgált vízi járműként. De arra nem gondoltunk, hogy a teknő fenéke a mi súlyunkat nem bírja el, így a fenéken kéttenyérnyi lyuk keletkezett. Szántuk-bántuk, de a csónakázásról lemondani nem tudtunk. Valahonnan jutott kezünkhöz a lyuknak megfelelő nagyságú bádoglemez, amit a fenék külsejére szegezünk. Mivel a bádoglemez tökéletesen nem tette vízmentessé a nyilást, vettünk néhány marékra való agyagot és azzal kitapasztottuk a hiányt és csónakáztunk tovább a Dunán. Kár, hogy erről nincs fénykép!

2021.

Lejegyezte: Hány Dezső (Öcsi)

„GÖNYŰN TÖRTÉNT...”

Mese a Kastélyról

Volt egyszer egy szép kastély Kisgönyűben. Ezt az értékes építményt nem a tulajdonosok lakták, hanem a benne lévő négy lakás, négy családnak adott otthont. Ilyen nagy épületet dongaboltozatos pincével meg manzárt tetőszerkezettel nem lehetett találni többet a környező falvakban. A középső két lakást egy közös, külső lépcsőn lehetett elérni. Ezt a tekintélyes bejáratot egy cseréptető fedte. A délutáni Nap ezáltal egy érdekes árnyékot vetett a homlokzatra. Az elért szinten egy tágas előtér adott lehetőséget a két lakás bejáratához jutni. Az egyik lakást egy nyugdíjas tanítónő, a Fula néni lakta, Rozika nevű háztartási alkalmazottjával. Rozika már maga egy történet. Ugyanis az idők folyamán elvesztette a látását, de ennek ellenére a nagy lakásban és főleg a konyhában úgy végezte a dolgát, mint más aki lát. A másik oldalon egy Szívós nevű vámtiszt lakott három fiú gyerekekkel és a tante Tusival, akinek volt egy sárga réz kalitkában lakó Ara papagája, „aki” a családtagoktól felvett szavakat vissza tudta beszélni. Egyszer a Singer Misivel elmentünk meglátogatni Karcsit, a legfiatalabb fiút, aki az osztálytársunk volt. Főleg azért mentünk, hogy meghalljuk Lórit beszélni. A nagy unszólásra volt oly kegyes azt mondani nekünk: „- Buták vagytok!” Mint minden kastélynak, így ennek a Gróf Esterházy építménynek is voltak mondott vagy tényleg megtörtént eseményei. Ilyen pl. a „szellemjárás”. Fula néni lakását a berendezések, a finom kávé illata és a zongora tette nem mindennapivá. Az esti órákban vagy a szabad napok délutánján mindig volt látogatója. A vendégek vagy kártyázni jöttek, vagy a zongorán kísérelték zenei ismereteiket bővíteni. Egy este, négyesben kártyázott Fula néni, a körorvos feleségével Emmikével, Grazl Ignác feleségével és Varga Lajos folyamór tiszttel. A kártyázás úgy folyt, mint mindig. Kevés beszéd, néha egy megjegyzés a kapott lapok vagy a Jocker hiánya miatt. A kártyaasztal felett lógott egy lámpa. Egyszer csak arra lettek figyelmesek, hogy valami az asztalra csöppen! Mikor jobban szemügyre vették, látták, hogy vérvörösek a csöppök. Mi lehet ez!? Úgy döntöttek, hogy Fula néni és Lajos bácsi felmennek a padlásra felderíteni a vérnek vélt cseppek eredetét. Ott aztán hamar nyomra akadtak. A kastély ugyanis az elmúlt napokban kapta meg a várva várt elektromos vezetékét. Így nem messze az asztal felett a cseréptetőt át kellett törni. A tartó rudat viszont még nem vették a szükséges bádoggal körülről, így a nemrég beállt májusi eső megtalálta az utat a lámpa felfüggesztéséhez, ami felett véletlenül egy piros krepp papír virágcsokor hevert. Az esővíz ettől kapta a vörös színt és nem egy szellem öldökölt valakit véresre, ahogy azt először fantáziálták!

Sajnos a kastély eltűnt. Remélem ez a mese (is) megőrökíti valamikori létét.

Svájc, 2020.
Háry Dezső (Öcsi)

Javasoljon Ön is az Értéktárba!

A Gönyői Települési Értéktár Bizottság örömmel vár minden javaslatot, ötletet, elképzelést és köszönettel fogadja a helyiek támogató együttműködését. Bárki kezdeményezheti a Gönyű területén fellelhető, illetve az itt létrehozott helyi érték felvételét a Gönyői Települési Értéktárba, a Gönyű község honlapjáról (www.gonyu.hu – Közérdekű főmenü – Gönyői Települési Értéktár almenü) letölthető adatlap kitöltésével, aláírásával és visszaküldésével.

A Gönyői Települési Értéktár Bizottság a beérkezett javaslatok értékelését követően dönt az értéktárba történő felvételről. A települési értéktárból a megyei, de akár az országos értéktárba is eljuthatnak a gönyői értékek. A legkiválóbbak pedig a hungarikumok közé kerülhetnek.

A javaslatokat nyolc területen várjuk:

agrár- és élelmiszergazdaság, egészség és életmód, épített környezet, ipari és műszaki megoldások, kulturális örökség, sport, természeti környezet, turizmus és vendéglátás

FELHASZNÁLT IRODALOM:

László Csaba: Műemléki dokumentáció. 2002.; Bíró Szilvia – Molnár Attila (szerk.) Fogadó a határon. Római kori útállomás Gönyűn – Raststation an der Grenze Römerzeitliche Straßenstation in Gönyű. Győr, 2009.; Polgár Balázs és Hatala András: A Magyar Ágyúgyár lőtere (Győr – Gönyű). Budapest, 2021.; Fertő-Hanság Nemzeti Park a Gönyűi Homokvidékre vonatkozó anyaga; Virág Zsolt: Magyar Kastélylexikon – Győr – Moson – Sopron megye kastélyai és kúriái. 1. kiadás, 2007.; Kádár Péter: Csupacsel. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1979.; Kádár Péter: A Madárcsősz. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1980.; www.hydroinfo.hu; www.eduvizig.hu; Gönyű 835 hrsz-ú ingatlan régészeti érintettségének vizsgálata. Készítette: Losonczi Máté. Győr, 2021.

ADATKÖZLŐK NÉVSORA:

Csabán István, Gmeindl Ferencné, Király Lászlóné, Király Zoltán, dr. Maróti Gábor, Paulovics Ferenc, Pozsgai Veronika, Vigh István

ANYAGOKAT GYŰJTÖTTE:

Écsi Antalné, Széphegyi Istvánné, Pongráczné Singer Johanna Éva, Radványi Katalin, Szász-Pungur Csenge, dr. Szigethy Balázs, Tamás Istvánné, Bagdáné Molnár Erzsébet, dr. Veöreös András

FOTÓK:

Bárány Dániel és Ruzsa István, Czita Zsuzsanna, dr. Nagy Gergely, Mészáros István „Ityen”, Szász-Pungur Csenge, Takáts Gergely, Endrődyné Király Nikolett, Király Lászlóné, Gombor László (A „Dekung” című helyi érték térképét rajzolta), A „Kiskastély” helyi értékhez tartozó kép az „Élet a Duna partján” című helytörténeti kiállítás gyűjteményét gazdagítja, Pannonhalmi Főapátsági Levéltár,

<https://www.mahartpassnave.hu/hu/galeria/rendezvenyhajok/gonyu/>,

<https://hajozas.hu/magazin/itthon/elindult-magyarorszag-legnagyobb-jegtoro-hajoja-szechenyi-jegtorohajo/>,

<https://gyor.lutheran.hu/index.php/rolunk-hu/templomaink/gyonyui-reformatus-evangelikus-templom>,

https://sirasok.blog.hu/2010/02/03/fogado_a_hataron_romai_kori_utallomas_gonyun,

<https://maps.arcanum.com/hu/>

Kiadja: Gönyű Község Önkormányzata (9071 Gönyű, Kossuth Lajos u. 93.)

Felelős kiadó: Major Gábor polgármester

Szerkesztő: Szász-Pungur Csenge

Lektorálta: Gönyűi Települési Értéktár Bizottság

Grafika: Paál Dorina

Nyomdai munkálatok: Coronet Nyomda, Győr